

Quinn, J.B. (1992) *Intelligent Enterprise: A Knowledge and Service Based Paradigm for Industry*, New York: Free Press. Richard J. Boland, Jr., Ramkrishnan V. Tenkasi (1995) *Perspective Making and Perspective Taking in Communities of Knowing*. Organization Science, Vol. 6, No. 4, Aug, pp. 350-372

Akatov, N.B. *Innovative self-development of an organization as as ьject of management and criterion of competitiveness in modern management.*/ N.B. Acatov//BasicStudies – 2012. – № 1. – p. 744 – 749.

Argyris C. *On Organizational Learning. Translation from English.*/C. Argyris – M.:INFRA-M, 2004. -XLIII, 563 p. - (Edition“Management for Leaders”)

Itelson, L.B. *Lectures on General Psychology: StudyGuide.* / L.B. Itelson – M.: OOO “PublishinghouseAST”, Mn.: Kharvsst, 2002. — 896 p. — (Libraryofpracticalpsychology)

Stonehouse, D. *Management of organizational knowledge.*/ D. Stonehouse// Management in Russia and abroad. — 1999. — M9 1. — pp. 14—26.

Th. Stewart. *IntellectualCapital: The New Wealth of Organizations*/ Thomas A. Stewart. Translated by V.A. Nozdrina. – M.: Pokolenie, 2007. – 368p.

НАПРЯМКИ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО РИНКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Олена Стрішенець

д.е.н., професор, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
e-mail: alievanasty@gmail.com, Луцьк, Україна

Анастасія Алієва

аспірант, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
e-mail: alievanasty@gmail.com, Луцьк, Україна

Анотація. Розкрито стратегію розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг в умовах європейської інтеграції. Визначено механізми реалізації стратегічних пріоритетів розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг. Запропоновано практичні рекомендації щодо розвитку туристично-рекреаційної діяльності в Євросоюзі “Буг” в умовах європейської інтеграції.

Ключові слова: транскордонний ринок, туристично-рекреаційна послуга, європейська інтеграція.

Актуальними питаннями є розробка і запровадження таких механізмів розвитку туристичної та рекреаційної галузі в Україні, які б сприяли успішній інтеграції до сучасних міжнародних відносин і адаптації до євроінтеграційних вимог.

Україна має спільні кордони з членами і кандидатами на вступ до Європейського Союзу, що викликає інтерес до країни як стратегічного партнера та сусіда. При цьому транскордонне співробітництво є ефективним ґрунтом для співпраці з регіонами країн ЄС, у тому числі щодо забезпечення розвитку рекреаційно-туристичної діяльності між країнами. Це позитивно впливає на гуманізацію суспільних відносин, взаємини між народами, процеси входження країни до європейського й світового соціально-економічного простору. Розвиток транскордонного ринку туристично-рекреаційних

послуг повинен розглядатися як співпраця у туристично-рекреаційній діяльності в транскордонному регіоні.

Проблеми розвитку туризму і рекреації в умовах транскордонного співробітництва перебувають у центрі уваги науковців, зокрема, їх досліджували такі українські вчені, як: В. Кравців, В. Павлов, В. Голян, П. Луцишин, В. Євдокименко, Н. Мікула, М. Мальська, С. Писаренко, В. Гоблик. Водночас потребують подальшого вивчення питання формування та виявлення чинників і пріоритетів активізації розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг в умовах європейської інтеграції.

Ринок туристично-рекреаційних послуг є частиною світового ринку послуг, його видовим компонентом. Це сфера задоволення потреб населення в послугах, пов'язаних із відпочинком та оздоровленням тощо.

Транскордонний ринок туристично-рекреаційних послуг – це сукупність організаційно-економічних відносин між підприємствами туристичної і рекреаційної сфери, підприємствами, що забезпечують додаткові та супутні послуги прикордонних регіонів сусідніх країн та інституцій транскордонного об'єднання, що об'єднує національні регіональні ринки туристичних і рекреаційних послуг і продуктів (у тому числі спільних), з приводу формування, продажу та споживання туристичного і рекреаційного продукту, де задовольняється широкий спектр фізіологічних, матеріальних та духовних запитів туристів і рекреантів.

Поняття транскордонного співробітництва у галузі туризму і рекреації можна визначити як встановлення взаємовідносин між суб'єктами туристичної і рекреаційної діяльності, територіальними громадами, місцевими органами виконавчої влади, громадськими організаціями з відповідними інститутами інших держав і міжнародними організаціями щодо реалізації спільних рішень у галузі туризму і рекреації.

Особливістю транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг є більша кількість суб'єктів ринку, ніж на національному туристично-рекреаційному ринку, зокрема: туристичних і рекреаційних підприємств суміжних регіонів двох сусідніх країн, туристів, рекреантів та органів транскордонного співробітництва. Крім цього, важливим компонентом транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг є пропозиція спільного туристичного і рекреаційного продукту, що об'єднує зусилля кількох сторін у просуванні цього продукту не лише на транскордонному ринку, але й на європейському та світовому ринках туристичних і рекреаційних послуг¹.

Для забезпечення ефективності транскордонних зв'язків у сфері туристично-рекреаційної діяльності важливо виділити основні етапи цього процесу: становлення міжрегіональних зв'язків; початкова економічна спеціалізація регіонів, посилення взаємодії; поглиблення спеціалізації, формування стійких економічних зв'язків і міжрегіональних соціально-економічних систем тощо. Зазначимо, що на різних етапах управлінські рішення набувають різнонаправленого стратегічного забарвлення. Для ефективної транскордонної співпраці в галузі туризму і рекреації важливо максимально забезпечити такий етап як формування стійких економічних зв'язків і міжрегіональних соціально-економічних систем, реалізуючи найбільш масштабні програми та проекти, що вимагає значних фінансових і соціально-трудових затрат, проте в майбутньому

¹Біль М. Транскордонне співробітництво регіонів України в галузі туризму: сучасний стан та основні напрямки розвитку / М. Біль // *Наук. вісн.* – 2008. – Вип. 2. “Демократичне врядування”. – С. 22-33.

дозволять значно підвищити рівень конкурентоспроможності єврорегіонального туристичного і рекреаційного продукту².

Організаційну структуру транскордонного співробітництва формують державні органи, комерційні та громадські організації, основною метою функціонування яких є підтримка співробітництва на визначених прикордонних територіях. На сьогоднішній день, основними такими структурами є: в Україні – Рада з питань співробітництва між Україною та Європейським Союзом, Міжвідомча комісія з питань розвитку транскордонного співробітництва та європейської інтеграції; в Європі – Асоціація регіонів Європи, Комітет регіонів ЄС та інші. Суб'єктами транскордонного співробітництва в галузі туризму і рекреації в Україні є також Управління туризму та курортів, управління (відділи) туризму місцевих органів державної влади, спеціалізовані громадські організації, а також туристичні і рекреаційні підприємства³.

Транскордонне співробітництво в Україні у різних сферах соціально-економічного життя, зокрема, туристичній і рекреаційній, здійснюється відповідно до чинної нормативно-правової бази та ратифікованих міжнародних документів⁴.

Зазначимо, що на ефективність транскордонного співробітництва суттєво впливає різниця у розвитку галузей контактуючих сторін. Значна диференціація у рівні розвитку туризму і рекреації прикордонних регіонів України та сусідніх країн зумовлює у цьому плані певні труднощі, проте це, з іншого боку, дозволяє запозичити досвід в управлінні туристичною і рекреаційною сферами «слабшої» сторони у «сильнішій». Труднощі співробітництва можуть виникнути через різну концентрацію повноважень регіональної влади щодо централізованого державного управління. Так, в Україні та Білорусі діяльність регіональної влади є обмеженою, а у Польщі ступінь децентралізації державного управління є досить високим. Таким чином, місцеві органи державної влади Польщі мають більше повноважень і можливостей у самостійному прийнятті управлінських рішень щодо розвитку туризму і рекреації в регіоні, а в Україні та Білорусі прийняття відповідних рішень вимагає затвердження на загальнодержавному рівні, що не завжди відповідає регіональним інтересам і створює часові диспропорції при необхідності оперативного вирішення існуючих проблем⁵.

Для ефективності транскордонного співробітництва важливе значення набуває інформаційне забезпечення з метою стимулювання інформаційного обміну між суб'єктами, посилення та поглиблення добросусідських взаємин між територіальними громадами і владою. У транскордонному співробітництві недопустимою є інформаційна асиметрія, при якій виникає нерівномірне інформаційне забезпечення суб'єктів.

У програмах транскордонного співробітництва співпраця в галузі туризму і рекреації посідає одне з перших місць, адже туристична і рекреаційна діяльність для більшості регіонів є стратегічними сферами регіонального розвитку. Доцільність

²Богалдин-Малых В.В. Маркетинг и управление в сфере туризма и социально-культурного сервиса: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института, 2001. – 156 с. – С. 31.

³Грицяк І. А. "Єврорегіон" як управлінська форма транскордонного співробітництва / І. А. Грицяк // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2004. – Вип. 2 (16). – С. 42-51.

⁴Лугова О. Управління інвестиційними ресурсами адміністративно-територіальних формувань у туристичній сфері // Управління сучасним містом. – 2003. – № 4-6. – С. 107-114. – С. 42.

⁵Ковальчук І. Вплив туризму на розвиток продуктивних сил та економіку регіонів / І. Ковальчук // Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України. – Луцьк, 2009. – С. 639-640.

транскордонного співробітництва в туристично-рекреаційній діяльності обумовлена високим ступенем залежності цієї сфери від розміщення на відповідних територіях природно-рекреаційних об'єктів та стану довкілля, які формують туристичну і рекреаційну привабливість території, а також специфікою державного регулювання галузі через високу залежність туризму й рекреації від інших галузей національної економіки. За таких умов, у розвитку туристично-рекреаційної діяльності на відповідних прикордонних територіях можуть бути зацікавлені регіони різних країн, які поєднані спільними туристичними і рекреаційними об'єктами, проте розділені державним кордоном⁶.

На нашу думку, слід розробити такий сценарій розвитку туристичної і рекреаційної галузі в умовах європейського транскордонного співробітництва, який сприятиме забезпеченню сталого розвитку туризму і рекреації через установаження і підтримання рівноваги між збереженням природних та історико-культурних ресурсів, економічними інтересами і соціальними потребами, а також функціонуванням туристичної сфери. Отже, необхідно створити відповідні умови для формування високоякісних національного та євро регіональних туристичних і рекреаційних продуктів.

Ефективне використання наявного туристично-рекреаційного потенціалу забезпечується через запровадження комплексного управління туристичними і рекреаційними ресурсами, туристичне районування, встановлення системи пріоритетів, як за видами туризму і рекреації, так і територіальних, максимального рівня розвитку туризму і рекреації в межах визначених територій через аналіз їх несучої ємності, гранично припустимих навантажень на об'єкти туристичних відвідувань та оцінки впливу туристично-рекреаційної діяльності на навколишнє середовище⁷.

Конкурентоспроможність національного та регіональних туристичних і рекреаційних продуктів забезпечується через запровадження нормативних вимог до основних, найважливіших для туриста і рекреанта (як споживача) параметрів якості будь-яких об'єктів туристичних і рекреаційних відвідувань та основних туристичних і рекреаційних послуг незалежно від їх категорії. Зазначений набір якісних параметрів встановлює мінімальний рівень захисту прав туриста і рекреанта та охоплює сукупність таких основних споживчих властивостей, як безпечність, доступність, відповідність санітарно-гігієнічним нормам, прозорість тощо⁸.

Вплив держави на економічні, соціальні та природоохоронні чинники забезпечується через реорганізацію системи і зміну механізмів управління на державному та місцевому рівнях, запровадження стратегічного планування, відповідне нормативно-правове, інституціональне, наукове, регуляторне, фінансове, методичне забезпечення тощо. При цьому стратегічне планування у сфері туризму здійснюється на основі стратегії соціально-економічного розвитку країни, що забезпечує його цільову

⁶Заячківська Г. А. Міжкультурний маркетинг у туризмі // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (26-27 трав. 2010 р.). – Луцьк, 2010. – С. 359-360.

⁷Павліха Н. В. Розвиток транскордонного співробітництва в контексті просторового облаштування прилеглих територій // Проблеми європейської інтеграції і транскордонного співробітництва: II Міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк, 29-30 верес. 2005 р. – Луцьк: Вежа, 2005. – С. 35-41.

⁸Румянцева А. П., Коваленко Ю. О. Формування та особливості дії ринку туристичних послуг // Румянцев А. П., Коваленко Ю. О. Міжнародна торгівля послугами. – К., 2003. – С. 33-45.

спрямованість на покращення якості життя населення, як основний показник оцінки сталого розвитку⁹.

Враховуючи необхідність збереження цілісності та забезпечення раціонального використання туристично-рекреаційних ресурсів у транскордонних регіонах, а також позитивний міжнародний досвід туристично-рекреаційної діяльності, які орієнтовані на туризм, відпочинок і оздоровлення, розвиток туристичної і рекреаційної сфери та діяльності курортів вимагає побудови функціональної та результативної Стратегії розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг. Досягнення стратегічних цілей сприятиме підвищенню добробуту та якості життя мешканців прикордонних територій, створить досить широкі можливості для успішної реалізації освітніх, культурних, професійних потреб населення. Крім цього, громадяни отримують ефективну систему соціальних послуг та охорони здоров'я.

Вважаємо, що для активізації розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг в умовах європейської інтеграції необхідно розробити і втілити у життя дієвий механізм реалізації Стратегії розвитку туризму і рекреації в транскордонних регіонах.

Основними механізмами реалізації Стратегії розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг є:

- нормативно-правове забезпечення сталого розвитку транскордонного туризму і рекреації потребує вирішення комплексу організаційно-правових питань щодо розробки та прийняття законодавчих, нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію пріоритетних напрямів Стратегії;

- формування конкурентоспроможного національного туристичного і рекреаційного продукту передбачає: перегляд чинної законодавчої бази з питань діяльності сфер туризму і рекреації; розробку проектів законів щодо регулювання туристичної і рекреаційної діяльності в транскордонних регіонах України; узгодження системи українського законодавства із законодавчими актами щодо сталого розвитку туризму і рекреації в регіонах; гармонізацію законодавства України у галузі туризму і рекреації з відповідними директивами і стандартами ЄС; розробку проектів законів та інших нормативно-правових актів щодо визначення правового режиму туристичних і рекреаційних ресурсів;

- розвиток людських ресурсів в інтересах розвитку туризму і рекреації передбачає: внесення змін і доповнень до законодавства України з питань регулювання праці та зайнятості у туристично-рекреаційній сфері; внесення змін і доповнень до законодавства України про освіту в частині запровадження освітньо-кваліфікаційних рівнів підготовки спеціалістів у сфері туристичної і рекреаційної діяльності; внесення змін і доповнень до законодавства з питань соціального забезпечення щодо доступу та реалізації соціально незахищеними та мало захищеними верствами населення права на туризм і рекреацію; удосконалення законодавства в частині підвищення кваліфікаційних вимог до суб'єктів туристичної і рекреаційної діяльності; розробку проектів законів та удосконалення

⁹Прусська І. С. Концептуальні засади створення маркетингової стратегії розвитку іноземного туризму в регіонах України // Регіональна економіка, 2008. – 4. – С. 200-207.

чинного законодавства України щодо правового статусу туриста і рекреанта, захисту законних прав та інтересів суб'єктів туристичних відносин¹⁰;

- розробка законодавчої та нормативної бази щодо порядку виявлення, аналізу, оцінки, інвентаризації ресурсів, придатних для туризму і рекреації, їх реєстрації, паспортизації, визначення правового режиму туристичних і рекреаційних ресурсів, ознакування та маркування ресурсів, їх моніторингу на відповідність нормативним вимогам; розробку проектів законів та інших нормативно-правових актів, внесення змін і доповнень до чинного законодавства щодо визначення правового режиму туристичних і рекреаційних ресурсів та правового забезпечення перспективного розвитку туристично-рекреаційного простору¹¹;

- формування транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг, високої інвестиційної привабливості передбачає: внесення змін і доповнень до чинного законодавства України щодо використання земель та інших природних об'єктів права власності для сталого розвитку туризму; розробку проектів законів й інших нормативно-правових актів щодо створення та функціонування єдиного державного кадастру цінних туристичних і рекреаційних територій; внесення змін і доповнень до законодавства України про планування забудови прикордонних територій в частині забезпечення сталого розвитку туризму і рекреації України; внесення змін і доповнень до законодавства України з питань природно-заповідного фонду в частині використання цих територій для туризму і рекреації;

- формування інформаційного простору туризму передбачає: внесення змін і доповнень до законодавства України про інформацію в частині інституціонально-функціонального забезпечення збору, обробки, аналізу, збереження та використання і захисту інформації щодо сталого розвитку туризму і рекреації¹²;

- спрощення та гармонізація валютного, податкового, прикордонного, консульсько-візового, митного та інших видів регулювання з метою забезпечення державного стимулювання в'їзного та внутрішнього туризму, сприяння збереженню та розвитку курортів і об'єктів рекреації; адаптація регуляторного забезпечення у сфері туризму і рекреації до відповідних директив і стандартів ЄС;

- інституціональне забезпечення реалізації Стратегії розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг, що потребує утворення Громадської колегії з туризму і рекреації при центральному органі виконавчої влади, із залученням представників громадських організацій; створення структурних підрозділів з питань туризму і рекреації у складі місцевих органів виконавчої влади; утворення координаційного органу з питань розвитку туристично-рекреаційної діяльності в межах транскордонного регіону, впорядкування діяльності наявних і створення нових

¹⁰Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України № 1282-IV від 18.11.03 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 13.

¹¹ Стратегія розвитку туристичних регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (http://tourlib.net/aref_tourism/boruschak.htm).

¹²Дмитренко В. М. Напрями вдосконалення механізмів розвитку туризму на регіональному та місцевому рівнях // Держава та регіони. Сер. Державне управління: наук.-вироб. журн. / засн.: Гуманітарний ун-т «Запорізький ін-т держ. та муніцип. упр.». – 2007. – № 4. – С. 69-74.

спеціалізованих інституцій за окремими пріоритетними напрямками розвитку туризму і рекреації¹³;

- наукове, методичне та кадрове забезпечення реалізації Стратегії;
- фінансове забезпечення реалізації Стратегії.

Зазначимо, що важливим засобом активізації розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг виступає застосування кластерної моделі організації діяльності відповідних туристичних і рекреаційних підприємств та інституцій. Транскордонний туристично-рекреаційний кластер як форма територіально-галузевого об'єднання є дієвим способом отримати конкурентні переваги на транскордонному ринку товарів, послуг, праці і капіталу, а також покращити інвестиційну привабливість відповідної прикордонної території для потенційних туристів і рекреантів.

Стратегічними завданнями розвитку туристично-рекреаційної галузі транскордонного регіону є:

- створення нормативно-правових, законодавчих, організаційно-управлінських, соціально-економічних умов для перетворення туризму і рекреації на соціально і екологічно орієнтовану, економічно ефективну сферу діяльності, а також забезпечення сталого розвитку туризму і рекреації;

- підвищення ефективності державної політики в галузі туризму і рекреації, формування і впровадження ефективної моделі державного управління з метою координації, регулювання та захисту інтересів учасників туристично-рекреаційної діяльності;

- посилення ролі місцевих громад і громадських організацій у запровадженні принципів сталого розвитку туризму і рекреації, удосконалення наявних і введення в дію нових ефективних механізмів взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій, органів місцевого самоврядування, наукових і освітніх установ сфери туризму і рекреації¹⁴;

- формування туристично-рекреаційного простору з метою раціонального, а також ефективного використання туристично-рекреаційних ресурсів, розробка і впровадження конкурентоспроможного національного та регіональних туристичних і рекреаційних продуктів;

- сприяння соціальній стабільності і безпеці, територіальній єдності у межах транскордонного об'єднання;

- гарантування безпеки туристів і подорожуючих, захист їхніх конституційних прав і законних інтересів;

- сприяння збереженню та розвитку національної культури, створення умов для формування національної самосвідомості, патріотичного виховання дітей і молоді, збереження й відновлення унікальних природних та історико-культурних ресурсів, охорона історичних місць;

¹³Попович С. Індустрія міжнародного туризму та його розвиток за сучасних умов // Львівський національний університет ім. І. Франка. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини: [зб. наук. пр.] / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка; відп. ред. М. Мальський. – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – Вип. 24. – С. 252-255.

¹⁴Стратегія розвитку туристичних регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (http://tourlib.net/aref_tourism/boruschak.htm).

- Єпріяння покращенню інвестиційного клімату у Єсфері туризму і рекреації, залученню інвестицій у розвиток інженерно-транспортної та комунальної інфраструктур¹⁵;

- раціоналізація використання матеріальних і фінансових ресурсів у Єсфері туризму і рекреації, наповнення бюджетів усіх рівнів від діяльності туристичної і рекреаційної галузі, збільшення надходження валютних коштів від туризму і рекреації;

- створення робочих місць, Єсприяння розвитку малого та середнього підприємництва у Єсфері туризму і рекреації, розширення зайнятості у Єсільській місцевості завдяки розвитку туризму і рекреації;

- створення рівних можливостей для усіх суб'єктів туристично-рекреаційної діяльності, формування передумов для розвитку ефективного і прозорого туристично-рекреаційного ринку;

- створення об'єктів туристично-рекреаційної інфраструктури в межах територій з високою концентрацією цінних природних та ієсторико-культурних туристично-рекреаційних ресурсів;

- формування інформаційного простору туризму і рекреації, створення Єсприятливих умов для забезпечення рівного доступу до інформації у Єсфері туризму і рекреації¹⁶;

- формування сучасного механізму державного обліку та контролю за результатами здійснення туристично-рекреаційної діяльності;

- розробка та впровадження сучасних методик визначення ролі туризму і рекреації у формуванні макроекономічних показників країни, регіонів;

- розроблення ефективних державної та місцевих програм розвитку туристично-рекреаційної галузі в межах транєкордонного об'єднання, економічно об'єгрунтованих планів їх реалізації, у тому числі в рамках програм соціально-економічного розвитку регіонів;

- розвиток міжнародного Єспівробітництва у Єсфері туризму і рекреації, покращення туристично-рекреаційного іміджу держави¹⁷.

Для того, щоб при реалізації Стратегії розвитку туризму і рекреації в транєкордонних регіонах не виникло проблем, потрібно провести гармонізацію українського законодавства із законодавством ЄЄЄ, а також врахувати особливості законодавчих систем країн-Єсусідів.

Загалом досягнення стратегічних цілей Єсприятиме підвищенню добробуту та якості життя мешканців прикордонних територій, створить досить широкі можливості для успішної реалізації освітніх, культурних, професійних потреб населення. Крім цього, громадяни отримують ефективну систему соціальних послуг та охорони здоров'я.

¹⁵Исмаев Д.К. Маркетинг иностранного туризма в Российской Федерации. Теория и практика деятельности туристских фирм: Учеб. пособие. – М.: Мастерство, 2002. – 192 с.

¹⁶Офіційний Інтернет-сайт Наукового центру розвитку туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (<http://ncrt.com.ua/index.php?page=strategiya>)

¹⁷Винарська В. С. Роль туризму в економіці країни / В. С. Винарська // Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України. – Луцьк, 2010. – С. 24-26.

ЛІТЕРАТУРА

- Біль М. Транскордонне співробітництво регіонів України в галузі туризму: сучасний стан та основні напрямки розвитку / М. Біль // *Наук. вісн.* – 2008. – Вип. 2. “Демократичне врядування”. – С. 22-33.
- Богалдин-Малых В. В. Маркетинг и управление в сфере туризма и социально-культурного сервиса: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института, 2001. – 156 с. – С. 31.
- Грицяк І. А. “С্বরорегіон” як управлінська форма транскордонного співробітництва / І. А. Грицяк // *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр.* – Дніпропетровськ, 2004. – Вип. 2 (16). – С. 42-51.
- Лугова О. Управління інвестиційними ресурсами адміністративно-територіальних формувань у туристичній сфері // *Управління сучасним містом.* – 2003. – № 4-6. – С. 107-114. – С. 42.
- Ковальчук І. Вплив туризму на розвиток продуктивних сил та економіку регіонів / І. Ковальчук // *Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України.* – Луцьк, 2009. – С. 639-640.
- Заячківська Г. А. Міжкультурний маркетинг у туризмі // *Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: матеріали XV Між нар. наук.-практ. конф. (26-27 трав. 2010 р.).* – Луцьк, 2010. – С. 359-360.
- Павліха Н. В. Розвиток транскордонного співробітництва в контексті просторового облаштування прилеглих територій // *Проблеми європейської інтеграції і транскордонного співробітництва: II Міжнар. наук.-практ. конф.* – Луцьк, 29-30 верес. 2005 р. – Луцьк: Вежа, 2005. – С. 35-41.
- Румянцева А. П., Коваленко Ю. О. Формування та особливості дії ринку туристичних послуг // *Румянцев А. П., Коваленко Ю. О. Міжнародна торгівля послугами.* – К., 2003. – С. 33-45.
- Пруська І. С. Концептуальні засади створення маркетингової стратегії розвитку іноземного туризму в регіонах України // *Регіональна економіка, 2008.* – 4. – С. 200-207.
- Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України № 1282-IV від 18.11.03 // *Відомості Верховної Ради України.* – 2004. – № 13.
- Стратегія розвитку туристичних регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (http://tourlib.net/aref_tourism/boruschak.htm).
- Дмитренко В. М. Напрями вдосконалення механізмів розвитку туризму на регіональному та місцевому рівнях // *Держава та регіони. Сер. Державне управління: наук.-вироб. журн. / засн.: Гуманітарний ун-т «Запорізький ін-т держ. та муніцип. упр.».* – 2007. – № 4. – С. 69-74.
- Попович С. Індустрія міжнародного туризму та його розвиток за сучасних умов // *Львівський національний університет ім. І. Франка. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини: [зб. наук. пр.] / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, відп. ред. М. Мальський.* – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – Вип. 24. – С. 252-255.
- Стратегія розвитку туристичних регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (http://tourlib.net/aref_tourism/boruschak.htm).

Исмаев Д. К. Маркетинг иностранного туризма в Российской Федерации. Теория и практика деятельности туристских фирм: Учеб. пособие. – М.: Мастерство, 2002. – 192 с.

Офіційний Інтернет-сайт Наукового центру розвитку туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (<http://ncrt.com.ua/index.php?page=strategiya>)

Винарська В. С. Роль туризму в економіці країни / В. С. Винарська // Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України. – Луцьк, 2010. – С. 24-26.

THE STRATEGIC PRIORITIES OF REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE

Victoria Tomareva-Patlahova

Ph.D., Classic Private University, Zaporizhzhya
e-mail: tomareva@email.ua, Zaporizhzhya, Ukraine

Abstract: The article deals with the regional administration and implementation of the strategic plan for regional economic development. The state management of regional economic development in the context of sustainable development is confirmed. The strategic priorities of economic reforms of Ukraine's regions are identified.

The author proposes a strategic program of social and economic regional development within the framework of state policy. The priority of the regional economic development within a comprehensive, intelligent and sustainable growth is determined.

The article deals with an integrated approach to strategy of the regional economic development within the framework of state regulation.

Keyword: region, strategic approach, synergistic effect, economic growth, comprehensive growth, innovative growth, institutional growth, sustainable growth, the state regional policy, government regulation, reform.

There is European transformation of socio-economic and political development. It's a more effective approach to economic growth which based on changes in national administrations and regional economic development. The transformation of the regions is caused by ineffective implementation of structural and innovative model of economic development of Ukraine. It requires a systematic and strategic approach to state management of social and economic development of regions. The reform of state management of regional economic development must consider the impact of instability on the region's economic system and national economies, institutional development at all levels of management, the strategic planning. We should reach European levels of sustainable development and high level of production competitiveness.

The problem of regional economic development, including the implementation of the public administration's principles and state regulation of the regions is studied.

The necessity of state regulation of the regional economic development is confirmed. It means the proper implementation of the strategic planning and state regional policy in accordance with the objectives of EU economic policy.

The article deals with